

Venäläiset ja inkerinsuomalaiset Suomessa

Elli Heikkilä

Suomessa asui vuonna 1990 kaikkiaan 9 661 entisessä Neuvostoliitossa tai Venäjällä syntyneitä. Vastaava luku vuonna 2011 oli 59 445 henkeä. Heidän osuutensa kaikista ulkomailla syntyneistä oli reilu viidesosa (22 prosenttia) vuonna 2011. Vastavasti venäjänkielisiä maassamme oli tuolloin 58 331 henkeä. Venäjältä muuttaneissa on esimerkiksi inkerinsuomalaisia, joista osalla on äidinkielenään suomen kieli.

Venäläisten lisääntyneeseen Suomeen muuttoon ovat 1990-luvun aikana vaikuttaneet Neuvostoliiton hajoamisen johdosta vapautunut maastamuuttopolitiikka Venäjällä sekä inkerinsuomalaisten Suomessa saama paluumuutto-oikeus. Huhtikuussa 1990 tasavallan presidentti Mauno Koivisto antoi lausunnon, jossa hän totesi, että inkerinsuomalaisia voidaan pitää paluumuuttajina. Presidentti Koiviston lausunnon jälkeen inkerinsuomalaisten maahanmuuttoa koskevaa hallintokäytäntöä ja oleskelulupien käsittelyä kehitettiin aiempaa joustavammaksi. Muuttajat ovat olleet pääsääntöisesti työikäisiä, jotka ovat muuttaneet Suomeen perheensä kanssa. Enimmäkseen he ovat sijoittuneet pääkaupunkiseudulle, Itä-Suomeen, Keski-Suomeen, Hämeeseen, Kymenlaaksoon ja suurimpiin kasvukeskuksiin, kuten Turkuun ja Tampereelle, mutta myös maaseutumaisille paikkakunnille erityisesti Itä-Suomessa.

Suomeen muuttaneiden ja täällä pysyvästi asuvien inkerinsuomalaisten tarkka määrä ei ole tiedossa, koska virallisessa tilastoinnissa ei erikseen kysytä henkilön etnistä alkuperää. Suomessa asuvasta ulkomaalaisväestöstä kerätään tilastotietoja pääasiassa kansalaisuuden, ei kansallisuuden perusteella. Ennen Suomen kansalaisuuden saamis-

ta maassa asuvat inkerinsuomalaiset ovat tilastoissa pääasiassa Venäjän, Viron tai entisen Neuvostoliiton kansalaisina. Eri tilastoista saatavien tietojen perusteella voidaan arvioida, että kuluneen 20 vuoden aikana Suomeen on muuttanut noin 30 000 paluumuuttajaa pääasiassa Venäjältä ja Virosta. Paluumuuttojono on suljettu 1.7.2011, eikä jonoon ole voinut enää tämän jälkeen ilmoittautua. Jonossa olevien tulee hakea oleskelulupaa viiden vuoden siirtymääjan puitteissa, viimeistään 1.7.2016.

Venäjältä on muuttanut 2000-luvulla vuosittain keskimäärin runsas 2 000 henkeä ja vuonna 2010 muuttajien määrä oli 2 353 henkeä. Venäjällä ja entisessä Neuvostoliitossa syntyneistä 44 prosenttia asui Uudellamaalla, kun taas esimerkiksi Pohjois-Karjalassa heistä asui 4 prosenttia vuonna 2011. Kun tarkastellaan erikseen venäläisten osuutta Pohjois-Karjalan ulkomailla syntyneistä, niin yli puolet (51 prosenttia) maakunnan maahanmuuttajista oli nimenomaan Venäjällä ja entisessä Neuvostoliitossa syntyneitä. Kainuussakin vastaava osuus oli 41 prosenttia vuonna 2011, ts. maantieteellisellä sijainnilla itärajan tuntumassa on merkitystä maahanmuuttajaväestön koostumukseen.

Lähteet:

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain 48 §:n muuttamisesta, www.eduskunta.fi
Pietari, Helena (2007). Venäläisten Suomeen muutto. Lahdessa ja Turussa asuvien venäjää puhuvien nuorten muuttotilanne ja sopeutuminen. Siirtolaisuusinstituutti, Web Reports 21. Turku. 68 s. Tilastokeskus, www.stat.fi